

Aan de gemeenteraad

Op 28 oktober 2024 stelden Agnes Maassen (D66), Cor Engberts (PvdA), Tjallink Vonk (ChristenUnie) en Marchiano van Campenhout (BIJ1) ons schriftelijke vragen over 'lange wachtrijen voor BSN asielzoekers en statushouders' (24bb007442)

Inleidend wordt gesteld:

Bijna achttienduizend asielzoekers en statushouders kunnen op dit moment niet werken, omdat zij op de wachtlijst staan voor een Burgerservicenummer (BSN). Het aantal wachtenden is groeiende en de verantwoordelijke gemeenten kunnen naar verluidt het werk niet aan. Een BSN is een voorwaarde om volwaardig mee te kunnen draaien in de samenleving. Zonder BSN zijn veel zaken moeilijk of onmogelijk in Nederland. Denk hierbij aan werken, een bankrekening openen, een zorgverzekering afsluiten of aan een studie beginnen. De wachttijden kunnen oplopen tot anderhalf jaar. De gemeente Amsterdam heeft voor de zomer besloten dit probleem niet langer af te wachten en zelf initiatief te nemen. Wat betreft D66, ChristenUnie, PVDA en Bij1 volgt Rotterdam dit initiatief en daarom stellen wij de volgende vragen aan de wethouder.

Hieronder volgen de vragen en onze beantwoording:

Vraag 1:

Hoeveel asielzoekers en statushouders in Rotterdam wachten op dit moment op hun BSN?

Antwoord:

Momenteel wachten 46 statushouders en 85 asielzoekers op een BSN (cijfers via COA: peildatum 22 januari 2025).

Vraag 2:

Hoe lang wachten deze mensen daar al op en kunt u ingaan op de complexiteit van het proces en in hoeverre dit bijdraagt aan de lange wachttijden?

Antwoord:

Het inschrijven van asielzoekers en statushouders in de Basisregistratie Personen (BRP) is een taak van gemeenten met een BRP-straat, in opdracht van het rijk. Rotterdam heeft geen BRP-straat en heeft geen inzicht en invloed op de doorlooptijd en wachttijd bij de vijf landelijke BRP-straten. Rotterdam schrijft alsnog statushouders in wanneer dit langer dan 4 maanden duurt. Asielzoekers komen na 6 maanden in procedure in aanmerking voor een BRP-inschrijving. Rotterdam kan geen asielzoekers inschrijven, omdat de gemeente hiervoor geen verplichte gegevens ontvangt van de IND.

Ten aanzien van de complexiteit: er zijn al lang grote achterstanden bij de inschrijvingsloketten van deze landelijk georganiseerde BRP-straten.¹ Dat komt onder andere door de coronaperiode, waar de wachttijden opliepen vanwege tijdelijk gesloten loketten, en vanwege de hoger dan verwachte instroom van asielzoekers na de coronaperiode². Door onvoldoende capaciteit van de huidige BRP-straten werden de achterstanden niet ingelopen. Uitbreiding wordt bemoeilijkt door een krappe arbeidsmarkt en het vereiste specialistische kennisniveau. De inschrijving van deze doelgroep is namelijk complex en vraagt om specialistische kennis. Bij sommige asielzoekers met een lopende asielprocedure is inschrijving in de BRP niet mogelijk, bijvoorbeeld vanwege lange doorlooptijden bij de IND en onvolledige vaststelling van hun identiteit. Daarnaast veroorzaken verhuizingen door het openen en sluiten van noodopvanglocaties no-shows op afspraken, wat leidt tot inefficiëntie in de BRP-straten. Het Rijk verwacht dat halverwege 2025 de wachtrijen worden ingelopen. In september vorig jaar besloten de ministeries van Justitie & Veiligheid en Binnenlandse Zaken om de BRP-loketten te versterken. Er komt extra geld en personeel voor de bestaande loketten en de aansturing wordt beter geregeld.

Vraag 3:

Hoe verhoudt zich dat tot de gemiddelde wachttijd voor een BSN voor asielzoekers, statushouders en vluchtelingen? Hoe is dat verschil te verklaren?

Antwoord:

Statushouders en asielzoekers schrijven zich in via de vijf landelijke BRP-straten. Lukt dit niet binnen vier maanden (het COA heeft hier inzicht in), dan geeft COA dat door en schrijft de gemeente Rotterdam statushouders alsnog in. Asielzoekers kunnen niet door de gemeente worden ingeschreven omdat gemeenten (die geen landelijke BRP-straat zijn) geen gegevens vanuit de IND kunnen ontvangen. Bij statushouders is de identiteit vastgesteld door het IND en een verblijfsvergunning toegekend waardoor inschrijving door gemeente Rotterdam zelf mogelijk is. Statushouders en nareizigers krijgen voorrang op inschrijving via de BRP-straten ten opzichte van asielzoekers; de gemiddelde wachttijd voor iemand die zich nog in de asielprocedure bevindt is daardoor vaak langer. Een ander knelpunt bij asielzoekers dat bijdraagt aan de wachttijd is dat de inschrijving in de BRP nog niet altijd mogelijk is. Dit is bijvoorbeeld het geval wanneer een asielzoeker zich, mede door de lange doorlooptijden van de procedures bij de IND, nog in een vroeg stadium van de asielprocedure bevindt en de identiteit van de asielzoeker nog onvoldoende deugdelijk is vastgesteld. Vluchtelingen uit Oekraïne schrijven zich direct in bij de gemeente.

¹ Kamervragen Aanhangel Handelingen II, 2024-2025, nr. 596.

² Kamerbrief Staatssecretaris Justitie en Veiligheid en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties 30 mei 2023, 2022-2023, nr. 3114

Vraag 4:

Wat doet de gemeente eraan om het proces te versnellen?

Antwoord:

Zie antwoord bij vraag 3.

Vraag 5:

Hoe kijkt de wethouder naar het invoeren van een tijdelijke regeling voor mensen die in afwachting zijn van een BRP-inschrijving, zodat zij toegang kunnen krijgen tot noodzakelijke voorzieningen?

Antwoord:

Voor toegang tot noodzakelijke voorzieningen zoals onderdak, zorg en onderwijs is geen BRP-inschrijving noodzakelijk. Statushouders en asielzoekers in de opvang krijgen leefgeld via het COA.

Vraag 6:

Is de wethouder bereid te onderzoeken of het mogelijk is dat ook andere vluchtelingen, net als Oekraïners, zich direct in Rotterdam kunnen inschrijven?

Antwoord:

Vluchtelingen uit Oekraïne vallen onder de Richtlijn Tijdelijke Bescherming, waardoor zij zich direct kunnen inschrijven bij het loket van de gemeente Rotterdam. Voor statushouders en asielzoekers heeft het Rijk deze taak belegd bij de BRP-straten. In de BRP-straten is kennis en kunde gecentraliseerd. Als gemeente Rotterdam sluiten wij aan bij deze landelijke werkwijze. Een onderzoek doen naar een afwijkende aanpak, vinden wij niet in het belang van deze doelgroep.

Vraag 7:

Is de wethouder bereid om tijdens de wachtperiode deze mensen te stimuleren om deel te nemen aan vrijwilligerstrajecten? Welke waarde ziet de wethouder in een vrijwilligerstraject voor deze doelgroep?

Antwoord:

Momenteel is er de mogelijkheid voor statushouders en asielzoekers om deel te nemen aan activiteiten en vrijwilligerswerk. Deelname aan activiteiten of vrijwilligerswerk is daarbij een belangrijke eerste stap op weg naar participatie. Daarnaast kunnen zij met vrijwilligerswerk ook een actieve bijdrage leveren aan de samenleving. Op de Rotterdamse opvanglocaties worden statushouders en asielzoekers gestimuleerd om (vrijwilligers)werk te doen. Participatie is een vast onderdeel van de inburgering

Verder wordt in de schriftelijke vragen gesteld:

Amsterdam ontvangt subsidie van het Rijk voor een extra inschrijflocatie en heeft zo grote achterstanden weggewerkt.

Vraag 8:

Hoe kijkt de wethouder naar dit initiatief?

Antwoord:

De gemeente Rotterdam werkt aan persoonlijke, betrouwbare en eigentijdse dienstverlening. De basis is op orde en er zijn belangrijke stappen gezet, maar personele schaarste blijft een uitdaging. Dit vraagt om prioritering van de inzet van middelen. Als we Rotterdamse, gespecialiseerde medewerkers op een BRP-straat inzetten, neemt de capaciteit voor het verstrekken van andere gemeentelijke burgerzakenproducten af.

We organiseren in Rotterdam actiedagen voor statushouders om inschrijvingen groepsgewijs te regelen. Hiermee wordt bijgedragen aan het oplossen van het landelijke probleem en worden participatiemogelijkheden geboden aan in Rotterdam verblijvende statushouders. Inschrijving in de BRP is een wettelijke verplichting voor statushouders die langer dan vier maanden in Nederland verblijven. Rotterdam zorgt ervoor dat statushouders na vier maanden aanwezigheid in onze gemeente in ieder geval worden ingeschreven.

Vraag 9:

Is de wethouder bereid om bij het Rijk te gaan lobbyen voor een soortgelijke subsidie om vervolgens via een BRP-straat de achterstanden weg te werken?

Antwoord:

Zie antwoord bij vraag 8.

Burgemeester en wethouders van Rotterdam,

De secretaris,

G.J.D. Wigmans

De burgemeester,

C.J. Schouten